

LIIKENNELAITOS

Viraston toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2014 talousarvioon

Helsingin kaupungin strategiaan vuosille 2013 – 2016 on merkitty toimenpiteeksi, että HKL:n operatiivisen toiminnan ja infran tulevaisuuden toimintamalli valmistellaan vuoden 2013 loppuun mennessä.

Mikäli HKL:n toimintamalliin tulee hallintomalliselvityksen perusteella muutoksia niin ne voivat olla merkittäviä. Muilta osin HKL:n toimintaympäristössä ei ole tapahtumassa merkittäviä muutoksia vuonna 2014, joilla olisi suoria vaikutuksia HKL:n talousarvioon vuonna 2014.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut työryhmän selvittämään metroluikennöinnin ja siihen liittyvien turvallisuusvaatimusten ja niiden valvonnan saattamiseksi lain tasoisen säätelyn piiriin. Liikenne- ja viestintäministeriö ilmoittaa toimenpiteistään oikeusasiamiehelle 31.12.2013 mennessä.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2014–2016

Suunnitelmakaudella metroluikenteessä tapahtuu isoja muutoksia. Automaattimetron puoliautomaattiajo alkaa syksyllä 2015. Länsimetro käynnistyy 1.1.2016 ja vuonna 2017 metroluikenteessä on tarkoitus siirtyä täysautomaattiajoon. HKL tulee vastaamaan Länsimetron liikennöinnistä ja radan ylläpidosta. Lisäksi HKL osallistuu uusien metroasemien ylläpitoon.

Metroluikenteessä suoritettävä määrä tulee kasvamaan lähes 70 %:lla, kun Länsimetron liikenne alkaa vuonna 2016.

Kilpailuttaminen

HKL noudattaa hankinnoissaan erityisalojen hankintalakeja, kaupungin hankinta-ohjeita ja niiden perusteella annettuja sisäisiä kilpailuttamisen, hankintapäätösten laatimisen sekä tilaustentien menettelytapaoheja.

Riskienhallinta

Liikennelaitoksen yksiköt ja johtoryhmä ovat arvioineet HKL:n toimintaympäristöön ja liikenteen hoitoon liittyviä riskejä. Valituille riskeille on tehty riskikuvaukset ja määritelty toimenpiteitä, joilla riskien toteutumisen vaikutuksia lievennetään ja toteutumistodennäköisyyttä pienennetään.

Suunnitelmakaudella 2013-2015 riskikuvauksista ja toimenpiteistä tarkistetaan vuosittain 30%. Samassa yhteydessä tunnistetaan uusia riskejä ja kehitetään

Förändringar i verkets omvärld

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2014

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2014–2016

Konkurrensutsättning

Riskhantering

riskienhallinnan liittämistä tiiviimmin suunnitteluun, toimintaan ja seurantaan. Riskielle määriteltyjä toimenpiteitä on pyritty liittämään investointihankkeiden suunnitteluun. Kaikkien investointihankkeiden perustietoihin on lisätty hankkeen oma riskinarviointi.

Kaupungin strategiaohjelma viraston toiminnassa

Strategiaohjelman toteuttaminen viraston toiminnassa

Hyvinvoiva helsinkiläinen

- HKL on tae korkeatasoisesta joukkoliikenteestä

Elinvoimainen Helsinki

- Laajentunut raitiovaunu- ja metroliikenne on luotettavaa ja sujuvaa
 - HKL luo yhdessä kumppaneidensa kanssa edellytykset Helsingin menestyvälle joukkoliikenteelle

Toimiva Helsinki

- Laajentunut raitiovaunu- ja metroliikenne on luotettavaa ja sujuvaa
 - HKL:n raideliikenne säilyttää asemansa seudun ympäristöstävällisimpänä liikennemuotona

Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen

-HKL tarjoaa merkityksen ihmisen työlle
 -HKL:n talous hoidetaan hyvin

Viraston toimenpiteet kaupungin tuottavuusohjelmassa 2014–2016

Vuosina 2014-2015 HKL:n tuottavuus huononee. HKL valmistautuu automaattimetron ja Länsimetron käyttöönottoon, joista aiheutuu huomattavia menoja vuosina 2014-2015. Esimerkiksi laajennettu metrovarikko otetaan käyttöön vaiheittain ja uusia metrovanunkuljettajia palkataan, jotta länsimetron liikenne voisi alkaa 1.1.2016. Lisäksi poistoja nostavat nykyisen omaisuuden peruskorjaukset, jotka eivät lisää suoritettäviä.

Vuonna 2016 HKL:n tuottavuus paranee, kun Länsimetron liikenne alkaa. HKL:n suoritettäviä kasvaa huomattavasti, mutta kiinteissä menoissa ei tapahdu yhtä suurta nousua.

Vuosina 2013-2016 tärkeimmät toimenpiteet painottuvat siihen, että automaattimetron ja Länsimetron käyttöönotto tapahtuu kustannustehokkaasti ja niin, että Länsimetron käynnistyessä liikenteen operointi ja asemien sekä ratojen ylläpito pystytään hoitamaan mahdollisimman tehokkaasti.

HKL tekee raitio- ja metroliikenteen tuottamisesta sopimukset HSL:n kanssa. Näissä sopimuksissa on erikseen sovittu tuottavuustavoitteista. Sopimusten eri komponenteille on määritelty erilaisia tavoitteita.

Raitioliikenteessä ylläpidetään saavutettu raitiovaunujen 85 %:n käytettävyyssaste. Tämä vähentää vaunutarvetta ja tuo säästöjä pääomakuluissa. Kunnossapidon prosesseja kehittämällä vähennetään myös rekrytointitarvetta liikenteen lisääntyessä. Vaunukaluston luotettavuuden

Hur stadens strategiprogram följs vid verket

Hur strategiprogrammet följs vid verket

Åtgärder vid verket i stadens produktivetsprogram 2014–2016

parantamishajelmalla vähennetään teknisistä syistä tapahtuvia linjavaihtoja ja mahdollistetaan sovitulla kalustotyypillä tapahtuva liikenne ja vaaditun suoritetason ylläpitäminen. Tällöin vaaditut ajokilometrit tuotetaan suunnitellun kokoisella kalustolla, jolloin tuottavuus kasvaa tuotoksen (paikkakilometrien) kasvaessa ja kustannusten pysyessä ennallaan tai alentuessa.

Eläköitymistä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Liikenteen tuottavuutta parannetaan kehittämällä työaikajärjestelmiä, työaikasuunnittelua Hastus-järjestelmällä sekä keskipitkää työsuunnittelua Winbus-järjestelmällä. Kesälomasijaisten käyttöä lisätään kesäkauden ylityötarpeen vähentämiseksi. Materiaalikustannuksia vähennetään tehostamalla ja kehittämällä ostotoimintaa sekä osto-osaamisen lisäämisellä.

HKL-Metroliikenne keskittyy tulevana vuosina automaattimetron ja Länsimetron käyttöönottoon. Metroliikenteen tuottavuustoimenpiteet painottuvat siihen, että automaattimetron ja Länsimetron käyttöönotto pystyttäisiin toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti.

Tuottavuuden parantamiseksi metroliikenne on aloittanut vuoden 2012 projektin, jonka päätavoitteena on uuden toiminnanohjausjärjestelmän luominen metroliikenteen tulevaisuuden tarpeisiin. Tähän projektiin kuuluu olennaisena osana myös yksikön sisäisten toimintaprosessien kartoitus ja prosessien kehittäminen tarvittaessa. Tulevaisuudessa tämä järjestelmä tulee toimimaan sekä metroliikenteen toiminnanohjausjärjestelmänä, että koko yksikköä koskevan toiminnanjohtamisen apujärjestelmänä.

Infrayksikkö kehittää talouden mittaus- ja seurantajärjestelmää. Infran ylläpito- ja huoltosuunnitelmaa, jossa määritetään kustannusrakenteet, joiden avulla varmistetaan ylläpidon tehokkuus, kehitetään edelleen. Kilpailutuksia lisätään vuoden 2013 tasosta.

Hallinto- ja talousyksikkö parantaa tuottavuutta organisoimalla toimintoja niin, että eläköitymisten yhteydessä tuottavuutta voidaan parantaa tehtäviä uudelleen järjestämällä. Lisäksi eri toiminnossa pyritään parantamaan työn laatua, jotta esimerkiksi oikeudenkäyntiasioista ei aiheudu liikakuluja tai ostolaskujen käsittelystä ei aiheudu viivästyskorkoja.

Viraston henkilöstösuunnitelma 2014–2016

HKL:n henkilömäärä on 1 168 henkilöä vuonna 2016. Vuodesta 2013 henkilömäärä kasvaa 101 henkilöllä.

Metroliikenteessä henkilömäärä nousee 74 henkilöllä vuodesta 2013 vuoteen 2016. Metrovaunujen kuljettajia tarvitaan 48 lisää, jotta Länsimetron operointi voidaan hoitaa 1.1.2016 alkaen. Myös metrovaunujen huoltoon ja metroratojen kunnossapitoon tarvitaan lisää henkilökuntaa.

Raitioliikenteessä henkilömäärä kasvaa 20 henkilöllä ja Infrapalveluissa 8 henkilöllä vuodesta 2013 vuoteen 2016. Raitioliikenteessä palkataan 17 uutta kuljettajaa. Hallinto- ja talousyksikössä henkilömäärä pysyy koko

Verkets personalplan 2014–2016

suunnittelukauden samalla tasolla.

Viraston tilankäyttösuunnitelma 2014–2018

Metrovarikkoa laajennetaan länsimetroa varten. Uutta varikkotilaa tarvitaan junakaluston säilyttämistä ja huoltoa varten sekä myös lisääntyvän rataverkon kunnossapitokalustoa varten. Laajennustyöt käynnistyivät 2010. Tilat valmistuvat 2014 ja otetaan käyttöön 2015.

Koskelan raitiovaunuvarikon laajennus on hankesuunnitelmavaiheessa. Varikon laajennus toteutetaan nykyisten suunnitelmien mukaan vuosina 2014-2019. Varikon laajennusta suunnitellaan tulevien raitioliikennelaajennusten tarvitsemalle kalustolle. Tulevia suunniteltuja laajennuksia ovat mm. Jätkäsaari, Topeliuksenkatu, Ilmala, Kalasatama ja Hermanninranta, Eteläinen kantakaupunki sekä Yliskylä ja Kruunuvuorenranta.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

HKL parantaa rakentamis- ja korjaustoimintojensa laatua ja vähentää kustannuksia laajentamalla teknisten dokumenttien sähköistä arkistointia. Metrokaluston kunnossapitoa kehitetään ja ratahuollon tiedonlaatua parannetaan uusimalla työnohjausjärjestelmä. Suoritetietojen keruuta automatisoidaan metrojunien RFID-merkinnöillä.

Sähköisen asiointin kehittämishankkeet

HKL:llä ei ole sähköisen asiointin kehittämishankkeita. Vuodesta 2010 alkaen Helsingin seudun liikenne (HSL) on vastannut joukkoliikenteen sähköisen asiointin järjestelmistä.

Tavoitteet ja mittarit

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet:

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

- Tilikauden tulos vähintään nolla.
- Raitio- ja metroluikenteen asiakastytyväisyys vähintään vuoden 2012 tasolla (Raitio 2012: 3,93; Metro 2012: 4,00).
- Raitioliikenteen luotettavuus on 99,85 % (2012: 99,90 %) ja metroluikenteen 99,96 % (2012: 99,94 %).
- Yleisillä alueilla suoritettavien kaivutöiden toteuttaminen lupaehdoissa edellytettyjen tavoiteaikojen puitteissa.
- Projektinhallintajärjestelmä on otettu käyttöön kaikissa infrainvestointihankkeissa.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Henkilöstötulos

- Työilmapiiri on hyvä, tyytyväisten osuus 61 % (2012: 58 %).
- Johtaminen paranee, arvosana > 3,35 (2012: 3,31).

Verkets plan för lokalanvändningen 2014–2018

IT och elektronisk kommunikation

Hur IT-strategin genomförs

Utvecklingsprojekt inom elektronisk kommunikation

Mål och mätare

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

Övriga verksamhetsmål

Kehittämistulos

- Uusien raitiovaunujen hankinta etenee aikataulun mukaisesti, ensimmäiset kaksi vaunua matkustajaliikenteessä.
- Raitiovaunujen vikamäärää vähennetään vuoden 2012 tasosta (216 vikaa per milj. km tasoon 160 vikaa per milj.km).
- Toteutetaan kuljettajakohtaisen, reaaliaikaisen oman ajotavan seurantajärjestelmän pilotti.
- Uusien metrovaunujen hankinta etenee aikataulun mukaisesti.
- Luodaan valmiudet metron automatisoinnin ja Länsimetron onnistuneeseen haltuunottoon.
- M100-junien sarja-asennukset valmistuneet ja M200-junien sarja-asennukset alkaneet.
- Automaattimetron vaihe 2c (testit ilman matkustajia) valmistunut ja vaihe 2d (testit matkustajien kanssa) meneillään.
- Automaattimetron aiheuttamien tehtävämuutosten yksityiskohtainen suunnitelma on valmistunut.
- HKL osallistuu aktiivisesti Länsimetron toteuttamiseen.
- Metrovarikon laajennuksen rakennustyön vaiheet 1,2, 4-6 valmistuneet.
- Koskelan varikkoalueen uudistaminen toteutusvaihe käynnissä.
- Osallistutaan aktiivisesti Raide-Jokerin suunnitteluun.
- Kiinteistöjen energiatehokkuuden kokonaissuunnitelmaa toteutetaan systemaattisesti.
- Automaattimetron aiheuttamat metroasemien muutostyöt toteutuksessa.
- Myllypuron metroaseman peruskorjaus käynnissä.
- Jokeri 2-tunneli ja Kuusmiehentien JL-katu ovat rakenteilla.
- Metron uuden asiakaspalvelu- ja turvallisuuskonseptin mukainen toiminta vakiintunut.
- HKL:n turvallisuuspolitiikkaohjelma on valmistunut.
- Panostuksia johtamisen ja esimiestoiminnan kehittämiseen lisätään.
- Kumppanuuden kehittämisohjelma on valmistunut.
- Vuonna 2013 laadittu tuottavuuden kehittämisohjelma on toteutusvaiheessa.
- Luodaan HKL:lle sertifioidut laatu-, ympäristö sekä työterveys- ja turvallisuusjohtamisjärjestelmät.

Määrä- ja taloustavoitteet sekä tuottavuuden seuranta**Kvantitativa mål, ekonomiska mål och produktivitetsuppföljning****Määrä- ja taloustavoitteet – Kvantitativa mål och ekonomiska mål**

	2012	2013	2014	2015	2016
Suoritetavoitteet					
Tehokkuus/taloudellisuus					
Toiminnan laajuustiedot					
Resurssit					
Tuottavuus – Produktivitet					
	2011	2012	2013	2014	2015

Tuottavuus (2011=100)

Toiminnallisten tavoitteiden kytkeytyminen strategiaohjelman talousmittareihin

HKL:n toiminnallisissa tavoitteissa on kytkeä seuraaviin kaupungin strategian mittareihin:

- Kaupunkilaisten ja kaupungissa asioivien ja työssäkäyvien turvallisuuden tunne.
- Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteenlaskettu kulkumuoto-osuus.
- Asukkaiden tyytyväisyys liikennepalveluihin.
- Asukas- ja asiakastyytyväisyyskyselyt.
- Ympäristönäkökulman huomioon ottamisen osuus kaupungin hankinnoissa
- Palvelujen tuottavuusmittarit.

Hur verksamhetsmålen hänger samman med de ekonomiska mätarna i strategiprogrammet

Määrä- ja taloudellisuustavoitteet

	2012	2013	2014	2015	2016
Suoritetavoitteet					
Paikkakilometrit					
Raitioliikenne	572,8	588,1	595,0	607,0	631,0
Metroliikenne	2 095,3	2 121,9	2 113,8	2 188,8	3 706,8
Yhteensä	2 668,0	2 710,0	2 708,8	2 795,8	4 337,8
Tehokkuus/taloudellisuus					
Liikelylijäämä-%	18,2	20,4	18,0	18,4	19,8
Koko pääoman tuotto-%	4,3	4,8	4,1	3,9	4,5
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,8	5,1	4,3	4,1	4,7
Omavaraisuusaste-%	72,1	66,6	61,9	52,1	45,3
Paikkakilometrikustannus, €	0,062	0,063	0,065	0,067	0,053
Toiminnan laajuustiedot					
Liikevaihto, milj. €	139,7	148,4	157,0	166,0	209,9
Liikevaihto/henkilö, 1000 €	135,0	139,2	144,2	144,8	179,6
Liikevaihdon muutos, %	3,2	6,2	5,8	5,7	26,5
Resurssit					
Henkilöstö keskimäärin	1 035	1 067	1 089	1 146	1 168

Tuottavuus

	2012	2013	2014	2015	2016
Tuottavuus (2011=100)	100	98	97	95	113

Tuloslaskelma

	2012	2013	2014	2015	2016
	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€
Lipputulot	0	0	0	0	0
Tuki kaupungilta	1 732	5 635	8 907	13 795	24 807
Liikennöintikorvaukset	76 630	78 272	82 110	87 888	104 860
Infrakorvaukset	61 186	64 310	65 839	64 096	80 030
Muut tulot	173	203	187	187	187
Liikevaihto yhteensä	139 721	148 420	157 042	165 965	209 883
Valmistus omaan käyttöön	4 811	5 259	5 002	5 002	5 002
Liiketoiminnan muut tuotot	18 285	21 257	16 567	16 237	16 237
Kulut	-106 371	-110 585	-113 821	-117 639	-139 317
Poistot	-31 059	-34 099	-36 500	-38 959	-50 160
Liikelylijäämä	25 387	30 251	28 290	30 606	41 645
Rahoitustuotot	37	28	0	0	0
Rahoituskulut					
Korkokulut kaupungin lainasta	-466	-240	-207	-309	-415
Muut	-1 074	-2 713	-6 011	-9 265	-17 219
Peruspääoman tuotto	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442
Infrakorko	-10 882	-11 172	-11 210	-12 116	-14 676
Ylijäämä/alijäämä ennen satunnaisia erii	4 559	7 713	2 419	474	893
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	4 559	7 713	2 419	474	893
Poistoeron muutos	-6 575	1 850	2 406	2 596	2 611
Varausten muutos	3 870	-7 337	-4 825	-3 070	-3 504
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 854	2 226	0	0	0

Rahoituslaskelma

	2012	2013	2014	2015	2016
	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta					
Tulorahoitus					
Liikelylijäämä/alijäämä	25 387	30 251	28 290	30 606	41 645
Poistot ja arvonalennukset	31 059	34 099	36 500	38 959	50 160
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442
Infrakorko	-10 882	-11 172	-11 210	-12 116	-14 676
Korkokulut kaupungin lainasta	-466	-240	-207	-309	-415
Muut	-1 037	-2 685	-6 011	-9 265	-17 219

Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
Muut rahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0
Investoinnit					
Tuotantoinvestoinnit	-29 460	-36 395	-27 754	-119 212	-101 941
Henkilökuljetuksen perusinvestoinnit	-47 105	-58 379	-63 040	-55 954	-79 886
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntituotot	0	0	0	0	0
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta	-40 946	-52 962	-51 875	-135 733	-130 774

Rahoitustoiminnan kassavirta

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäykset kunnalle/kuntayhtymäl	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset konsernin muilta yrityksiltä	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset konsernin muilta yrityksiltä	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0	0	0	0	0

Lainakannan muutokset

Kunnalta saatujen pitkäaikaisen lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Muilta saatujen pitkäaikaisen lainojen lisäys	50 000	71 500	63 500	149 500	151 000
Kunnalta saatujen pitkäaikaisen lainojen vähennys	-1 988	-1 988	-1 988	-1 988	-1 988
Muilta saatujen pitkäaikaisen lainojen vähennys	-2 106	-2 295	-9 190	-11 756	-17 987
Lyhytaikaisen lainojen muutos	2 106	0	0	0	0

Oman pääoman muutokset

Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0
---------------------	---	---	---	---	---

Muut maksuvalmiuden muutokset

Vaihto-omaisuuden muutos	373	0	0	0	0
Yhdistilisaamisten muutos	0	-591	-448	-23	-251
Yhdistilivelkojen muutos	-12 729	-13 664	0	0	0
Saamisten muutokset	11 158	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	-5 834	0	0	0	0
Rahoitustoiminnan kassavirta	40 981	52 962	51 875	135 733	130 774

Kassavarojen muutos	35	0	0	0	0
---------------------	----	---	---	---	---

Vaikutus kaupunkiin

	2012	2013	2014	2015	2016
	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€
Perustamislainan korko	0	0	0	0	0
Peruspääoman tuotto	8 442	8 442	8 442	8 442	8 442
Infran korkotulo	10 882	11 172	11 210	12 116	14 676
Perustamislainan lyhennys	0	0	0	0	0
Tuki kaupungilta	-1 732	-5 635	-8 907	-13 795	-24 807
Peruspääoman B korotus	0	0	0	0	0
Netto	17 592	13 978	10 746	6 763	-1 689
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korko	466	240	207	309	415

Investoinnit

	2012	2013	2014	2015	2016
	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€
Joukkoliikenteen perusinvestoinnit	47 105	58 379	63 040	55 954	79 886
Tuotantoinvestoinnit	19 667	12 938	6 470	1 200	3 920
HKL-Raitioliikenne	7 902	8 858	7 973	15 545	42 295
HKL-Metroliikenne	1 891	14 599	13 311	102 467	55 726
Yhteensä	76 564	94 774	90 794	175 166	181 827

Suurimmat investoinnit

	2014	2015	2016	Yhteensä
	1 000€	1 000€	1 000€	1 000€
Uudet metrojunat	3 151	96 469	24 367	123 987
Uudet raitiovaunut	5 300	11 980	38 200	55 480
Automaattimetro, infra	9 500	2 500	24 957	36 957
Automaattimetro, junamuutokset	7 500	0	22 543	30 043
Jokeri 2	12 500	10 500	0	23 000